

med det samme Forbehold, men jeg troer at kunne sige med Sikkerhed, at der findes nogle, som ikke ere folgte dermed. Det berøer paa Kongerigets Regjering at udstrække Grændsen for Frederiksværks Commune og, naar den gjør dette, da indbrage derunder saadanne Jordstykker, som ikke ere folgte under denne Betingelse, thi saa indtræder Friheden der paa eengang, og saa er Forholdet ordnet. Jeg troer meget godt, at der kan gøres Noget, men dette er jo et Spørgsmaal, som man nærmere kan overveie. Naar den ærede Minister har sagt, at det er Noget, som burde afgjøres mellem den Vedkommende, den, der gaaer og gjælder for Besidder eller Forpagter af dette Privilegium, og Indvaanerne i Frederiksværks Commune, saa skal jeg deri give ham Ret; det var Noget, som de burde kunne afgjøre med hinanden indbyrdes; men det, der vilde fremme det meget, var, naar Vedkommende begreb, at Communens Omraade paa saadan Maade kunde udvides, og at den Betydning, den Bægt, man lægger paa det, man holder saa fast paa, dog er endeel mindre end det, man bilder sig ind. Dernæst er det et stort Spørgsmaal, og det tør jeg heller ikke afgjøre, om den Forpagtningenscontract, som er indgaaet, giver Berettigelse til Fremleie. Det, der kunde bringe mig til at troe, at den ikke giver nogen saadan, er, om jeg ikke er feil underrettet, at Fremleiecontracten, som uden tvivl bestaaer, ikke er thinglæst, og dette kunde bringe til at formode, at man ikke har villet bringe denne til offentlig Kundskab, idet man har tvivlet om dens fuldstændige Berettigelse. Dette er Altsammen Forhold, som jeg ikke nøiere kan undersøge, men hvis nøiere Undersøgelse maaskee kunde bringe Vedkommende til at være mere forekommende i den Stilling, han indtager ligeoverfor den Commune, hvor han har erhvervet en saa stor Formue, paa en saa vanffelig Tid, som Overgangen nu er for bunden Næring til Næringsfrihed.

Indenrigsministeren: Jeg skalde dog ansee det for meget utilraadeligt, om Noget vilde følge det Vink, den ærede sidste Tale gav til ad Rettens Bei at søge denne Enerettighed angrebet; thi den Contract, som er ind-

gaaet under 6te Marts 1835 af Capitain v. Dahlberg paa Administrationens Vegne, gaaer ikke blot ud paa at give vedkommende Forpagter Retten til denne Eiendom for hans og nuværende Kones Levetid, men tilføier udtrykkeligt, at saalænge nuværende Contract staaer ved Magt, skal kun een Kjøbmand foruden Forpagteren blive meddeelt en saadan Handelsret paa Frederiksværk, som den nuværende Contract indeholder. Der er ingen Tvivl om, at denne Contract i sin Tid er lovlig indgaaet, og den indeholder ikke den allermindeste Begrændsning, hvorefter den kun skalde gjælde, saalænge Fabrikken opretholdes som saadan. — Jeg har nu oplæst alle de paagjældende Ord af selve Contracten, saaledes som de findes i den, og jeg har altsaa ikke den fjerneste Tvivl om, at et Forsøg paa ad Rettens Bei at ville omstøde den vilde mislykkes. Jeg gjentager, at det ene og alene er ad den private Overeenskomsts Bei, at man kan fremstynde det forøvrigt vist ikke fjerne Tidspunkt, da denne Ret vil bortfalde for alle vedkommende Besiddere.

Fsberning: Jeg skal ogsaa gjentage, at den private Bei vilde være den rette, men den kommer man ikke let til at betræde, naar der er formeget Haab tilbage hos de Paagjældende om at kunne bringe noget Stort ud af en Brugsret, som dog maaskee ikke er sikker i den Betydning. Som Forholdet nu staaer, seer jeg ikke, at den Contract kan opretholdes ligeoverfor Kongeriget; ligeoverfor den, der har indgaaet Contracten, er det en anden Sag. Derfor den vedkommende Forpagter vender sig til Domainerne og siger: Jeg kan ikke mere faae min Contract respecteret, jeg kan ikke faae den fyldestgjort, I maae affinde Eder med mig, og give mig en Godtgjørelse, da er det muligt, at de maae give ham en saadan, fordi de maaskee have bortforpagtet ham Mere, end de havde Ret til; for Diebliffet er det ialtsald ganske vist, at Domainerne, som have forpagtet det bort til ham, ikke længere besidde Retten til at holde Handel. Ligeoverfor Kongeriget er Domainernes Ret til at holde Handel paa Frederiksværk forsvunden; de have forpagtet det bort, uden at tage deres Forbehold i saa